

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ: ОСОБЛИВОСТІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

FOREIGN EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION OF REGION'S DEVELOPMENT FINANCING: FEATURES AND POSSIBILITIES OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Ременюк А.В., здобувач магістратури

Університет державної фіскальної служби України

У статті досліджено правове регулювання фінансування розвитку регіонів у зарубіжних країнах, на основі яких визначено можливі напрями удосконалення правового забезпечення суспільних відносин у цій сфері в Україні. Для аналізу особливостей нормативної бази розвинених держав у сфері фінансового забезпечення розвитку регіонів використано досвід Європейського Союзу, а також таких держав, як США, Польща, Швеція, Велика Британія, Франція та Німеччина.

Проаналізовано принципи регіональної політики України та Європейського Союзу, а також виокремлено основні принципи правового регулювання фінансування регіонів. Досліджено основи регіональної політики в Європейському Союзі, що полягають у застосуванні спільних для всіх членів принципів і підходів. Розглянуто досвід Польщі в питаннях правового закріплення відносин контролю за використанням бюджетних коштів різних рівнів. Здійснено аналіз основних завдань регіональної політики, а також законодавчого врегулювання фінансових зобов'язань органів державної та місцевої влади в розвинених державах світу. Розглянуто питання децентралізації і її значення для розвитку регіонів.

На підставі узагальнення позитивного зарубіжного досвіду виокремлено основні напрями удосконалення правового регулювання фінансування розвитку регіонів в Україні. Зокрема, визначено важливість децентралізації для належного розвитку регіонів з урахуванням їх територіальних, історичних, культурних чи інших особливостей.

Зазначено про необхідність удосконалення самостійності територіальних органів влади у вирішенні фінансових питань місцевого значення; врахування невикористаного потенціалу для розвитку кожного регіону держави, а не лише реагування на вже наявні проблеми; покращення стратегії і програм регіонального розвитку, які співвідносилися б із можливостями фінансового забезпечення для їх реалізації. Також висвітлено сутність транскордонного співробітництва та його важливість для добросусідських відносин між територіальними одиницями або органами влади, які здійснюють свої функції в межах місцевості або регіону. Визначено, що основним завданням для нашої держави є не лише прийняття нормативної бази, а її забезпечення, реалізація та належне виконання, адже норми права закріплюють значну кількість інструментів регіонального розвитку, але ці інструменти не виконують своєї функції на практиці.

Ключові слова: регіон, правове забезпечення, принципи, регіональна політика, регіональний розвиток, зарубіжний досвід, євроінтеграція, децентралізація, фінансування регіону.

The article investigates the legal regulation of financing the development of regions in foreign countries, on the basis of which possible directions for improving the legal support of public relations in this field in Ukraine are identified. The experience of the European Union as well as countries such as the United States, Poland, Sweden, the United Kingdom, France and Germany was used to analyze the features of the developed countries' regulatory framework in the area of financial support for regional development.

The principles of regional policy of Ukraine and the European Union are analyzed, as well as the basic principles of legal regulation of financing of the regions. The basics of regional policy in the European Union, which are based on the application of principles and approaches common to all members, are explored. The experience of Poland in the issues of legal consolidation of relations of control over the use of budgetary resources at different levels is considered. The main tasks of regional policy, as well as legislative regulation of financial obligations of state and local authorities in the developed countries of the world are analyzed. The issues of decentralization and its importance for the development of regions are considered.

On the basis of generalization of positive foreign experience, the main directions of improvement of legal regulation of financing of development of regions in Ukraine have been singled out. In particular, the importance of decentralization for the proper development of regions, taking into account their territorial, historical, cultural or other characteristics, has been identified. The necessity of improving the autonomy of territorial authorities in resolving financial issues of local importance was noted; Taking into account the untapped potential for the development of each region of the country, not only responding to already existing problems; Improvement of regional development strategies and programs that are commensurate with the financial support for their implementation. It also highlights the nature of cross-border cooperation and its importance for good neighborly relations between territorial units or authorities performing their functions within a locality or region. It is determined that the main task for our country now is not only to adopt a regulatory framework, but to ensure its implementation, implementation and proper implementation, since the rules of law enshrine a significant number of regional development instruments, but these instruments do not perform their function in practice.

Key words: region, legal support, principles, regional policy, regional development, foreign experience, European integration, decentralization, financing of region.

Постановка проблеми. Фінансування розвитку регіону є складним і багатограним процесом, який повинен забезпечувати належний розвиток кожного з регіонів держави, враховуючи його культурні, економічні, географічні та інші особливості. Також важливим є забезпечення належного виконання суб'єктами таких фінансових правовідносин норм законодавства, що регулює цю сферу. Саме тому доцільним є аналіз особливостей правового регулювання фінансового забезпечення регіонів у зарубіжних державах, які мають розвинену економіку та фінансову систему, а також дослідження фінансової політики та її ефективності, оцінка можливості впровадження позитивного зарубіжного досвіду в Україні. Євроінтеграційні процеси, що відбуваються в нашій державі, зумовлюють необхідність застосування нових підходів до регіонального розвитку, визначення цілей, пріоритетів та інструментів реалізації регіональної політики.

Питання щодо розгляду зарубіжного досвіду є актуальними, адже є низка проблем в законодавстві, а також положень, які не виконуються, або не можуть виконуватися в українських реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість науковців розглядає питання фінансового забезпечення регіонів і специфіку їх розвитку, проте правове забезпечення цих суспільних відносин потребує подальших теоретичних і практичних доопрацювань. Проблема ефективного державного регулювання розвитку регіонів перебуває у сфері наукових інтересів як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Деякі аспекти з цих питань висвітлено у працях Л.М. Касьяненко, В.Т. Білоуса, О.О. Бойко-Слобжан, Ю.І. Аністратенко, Н.Я. Кравчук. Питання фінансового забезпечення регіонів досліджували такі науковці, як А.М. Куліш, В.Ф. Роль, А.В. Кіншак, Р.Я. Демків, І.Л. Райнін, О.О. Ляхович, Л.В. Сухарська, Н.І. Блащук, О.А. Лука-

шев. Стосовно зарубіжного досвіду правового регулювання розвитку регіонів, то окремі питання розглядали А.І. Гнатенко, В.В. Журавель, О.М. Бориславська, І.Б. Заверуха, Е.М. Захарченко, Н.С. Ліба, І.М. Грищенко, В.В. Попко, А.В. Нечипоренко, О.П. Кириленко, Т.О. Торгалю та ін.

Мета статті полягає у проведенні аналізу зарубіжного досвіду правового регулювання фінансування розвитку регіонів, визначенні особливостей і можливостей застосування позитивного досвіду іноземних держав в Україні.

Вклад основного матеріалу. Правове регулювання фінансування розвитку регіону в Україні полягає в здійсненні державою в особі компетентних органів впорядкування суспільних відносин у сфері фінансування регіонів, яке здійснюється з метою їх юридичного закріплення, охорони й розвитку. Тобто це специфічна діяльність держави, її органів, посадових осіб, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб щодо встановлення юридичних норм, а також вирішення юридично значущих питань, які можуть виникати у межах таких відносин. Фінансування регіонів в Україні здійснюється на основі прийнятих законів та інших нормативно-правових актів, спрямованих на забезпечення необхідними фінансовими ресурсами регіону як територіальної одиниці, що відрізняється своїми своєрідними ознаками.

Зарубіжний досвід нормативного забезпечення будь-якої сфери життєдіяльності держави посідає важливе значення для України. Важливим кроком для імплементації зарубіжного законодавства є підписання Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі – ЄС), що передбачає приведення українського законодавства до вимог законодавства європейського простору.

Розглядаючи питання правового регулювання фінансування розвитку регіонів, варто зазначити про основні засади, найбільш загальні та керівні положення, які в сукупності визначають вихідні позиції для правового регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі фінансування регіонів. Так, загальними принципами фінансування є: плановість; цілеспрямованість; безповоротність і безвідплатність; фінансування в міру виконання плану робіт і послуг; дотримання фінансової дисципліни; дотримання режиму економії та здійснення постійного контролю за використанням виділених коштів, а також принцип отримання максимального ефекту за мінімуму витрат (ефективного використання коштів) [1, с. 136].

Погоджуючись із думкою О.М. Бориславської, варто зазначити про принципи, що застосовуються в країнах ЄС. Головними цілями регіональної політики ЄС є подолання нерівності у розвитку між різними регіонами європейської спільноти, посилення збалансованого розвитку на всій території ЄС і забезпечення по-справжньому рівних можливостей для розвитку всіх регіонів. Базуючись на принципах солідарності й економічної та соціальної рівності, ЄС прагне досягти своїх цілей шляхом використання різноманітних фінансових інструментів [2, с. 64].

Головними принципами єдиної регіональної політики ЄС є: принцип партнерства, за яким усі зацікавлені сторони будуть залучені як на стадії розробки, так і на стадії впровадження. Це передбачає співпрацю Європейської Комісії та органів влади національного, регіонального та місцевого рівнів, а також співпрацю з економічними і соціальними партнерами; принцип співфінансування, який передбачає, що кошти ЄС мають поєднуватися із власними коштами країн-членів, а не бути використаними замість коштів окремої держави [2, с. 64].

Також, на думку О.М. Бориславської, можна визначити такі принципи:

1) субсидіарність, за якою всі заходи мають відбуватися на якомога нижчому рівні самоврядування. Інституції ЄС можуть втручатися лише у разі, коли регіон чи країна-член ЄС неспроможні забезпечити ефективне і незалежне впровадження нової регіональної політики;

2) концентрацію – передбачає, що кошти ЄС будуть спрямовані виключно на найважливіші напрями забезпечення соціально-економічної рівності в Європі, на регіони і сектори, які перебувають у найменш розвинутому стані;

3) програмування, яке передбачає наявність довготермінових політичних стратегій, спрямованих на системне вирішення конкретних проблем у певному регіоні, а не на впровадження окремих короткотермінових програм;

4) координацію – ефективне використання коштів структурних фондів на пріоритетні напрями забезпечення соціально-економічної рівності в Європі. Цей принцип передбачає, що кошти структурних фондів надаються незначній кількості регіонів, які відібрані за певними чіткими критеріями [2, с. 64].

Принципи державної регіональної політики в Україні закріплені у ст. 3 Закону України «Про засади державної регіональної політики» [3]. Відповідно до вказаного закону державна регіональна політика реалізується на основі таких принципів: законності, співробітництва, паритетності, відкритості, субсидіарності, координації, унітарності, історичної спадкоємності, етнокультурного розвитку, сталого розвитку й об'єктивності [3]. У свою чергу, закон також закріплює принципи фінансування регіонального розвитку:

1) відповідності Державній стратегії регіонального розвитку України, відповідній регіональній стратегії розвитку планам заходів із їх реалізації;

2) конкурсного відбору програм (проектів) регіонального розвитку;

3) ефективності використання залучених ресурсів;

4) спроможності об'єктів і суб'єктів, на фінансування яких залучаються кошти державного фонду регіонального розвитку, самостійно забезпечувати подальше власне фінансування або утримуватися за рахунок коштів місцевих бюджетів;

5) адекватної фінансової та іншої участі органів місцевого самоврядування, на території юрисдикції чи в інтересах яких реалізуються відповідні заходи, програми чи проекти;

6) неупередженого розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку з урахуванням рівня соціально-економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць [3].

Отже, можна дійти висновку, що українське законодавство дає значний перелік принципів регіональної політики, а також визначає принципи фінансування регіонального розвитку (проте йдеться про фінансування за кошти фонду регіонального розвитку), але не визначає окремі принципи правового регулювання фінансування регіону. Можемо викласти думку, що принципи правового регулювання фінансування регіону включають загальні принципи фінансування, дія яких поширюється на широке коло відносин, і спеціальні принципи, дія котрих охоплює фінансування регіону.

Враховуючи загальні принципи фінансування вважаємо за доцільне визначити, що принципами правового регулювання фінансування регіонів є:

– правове регулювання фінансування регіонів має забезпечувати плановий характер, тобто кошти виділяються в розпорядження регіонів у міру виконання планових обсягів робіт з урахуванням раніше відпущених коштів;

– принцип цілеспрямованості, який означає, що правове регулювання в сфері фінансування регіонів повинно забезпечувати цільове використання коштів, які надані чи знаходяться в розпорядженні відповідних регіональних органів;

– безповоротність і безвідплатність означає, що виділення коштів здійснюється без прямого їх відшкодування державі, органам місцевого самоврядування та без внесення будь-якої платні за отримання цих коштів;

– принцип ефективності та результативності – прийняття такої правової бази, яка б створила умови за яких використання фінансових ресурсів, які спрямовані на регіональний розвиток, забезпечуватиме досягнення поставлених цілей із використанням мінімальних ресурсів.

Аналізуючи вищевказане, варто зазначити, що в Україні закріплені принципи регіональної політики, які як співзвучні з принципами, що використовуються в ЄС, так і конкретизовані в певних сферах. Проте чомусь основоположні засади, що закріплені нормою права, в українських реаліях не завжди реалізуються на практиці. Про це свідчать конкретні проблемні питання, які виникають у сфері регіональної політики, розвитку територіальних одиниць держави та соціально-економічного становища її громадян. Також вважаємо за доцільне закріпити як окремий вид принципи правового регулювання фінансування регіонів, які включатимуть загальні принципи фінансування та спеціальні принципи, які конкретизовано відповідно до специфіки фінансування регіонів.

На думку Н.Г. Пігуль та Н.В. Люта, фінансова політика таких держав, як США, Велика Британія, Франція, Німеччина, Швеція спрямована на задоволення соціально-економічних потреб людини. У видатках місцевих бюджетів значну частину складають асигнування на соціально-культурні об'єкти. Це насамперед витрати на початкові і середні школи. У Німеччині ці витрати становлять 25% видатків місцевих бюджетів, у Японії та Франції – більше 33%, а у бюджетах Великої Британії та США – понад 40%. За рахунок місцевих бюджетів фінансується й охорона здоров'я. У Норвегії, Швеції, Фінляндії ці витрати становлять більше 50% бюджетних видатків. Проаналізувавши зарубіжний досвід бюджетного процесу на місцевому рівні, можна зробити висновок про посилення зарубіжними країнами їх соціальної спрямованості [4, с. 685]. Тобто як і в Україні, у зарубіжній практиці ресурси місцевих бюджетів переважно спрямовуються на задоволення соціальних потреб: фінансування системи освіти, соціального захисту і безпеки, медичне страхування й обслуговування. Однак в останні роки місцеві бюджети дедалі частіше розглядаються як важливий інструмент регулювання економічних процесів, що виявляється у швидкому зростанні видатків економічного спрямування (наприклад, розвиток місцевої економіки, розбудова інфраструктури тощо) [5, с. 24]. Саме тому важливим є підвищення ефективності використання фінансів регіону, а також використання інструментів регіонального розвитку, які б забезпечували зацікавленість органів державної та регіональної влади, а також місцевого самоврядування у зростанні власної дохідної бази, пошуку нових джерел її наповнення. Також необхідним є посилення контролю використання коштів, які направлені на відповідні регіональні програми чи розвиток окремих територій.

Досліджуючи питання зарубіжного досвіду правового забезпечення фінансування регіонів, варто наголосити на важливості використання окремих інструментів стимулювання розвитку регіонів, а також використання різноманітних фінансових інструментів. Так, серед інструментів, які застосовуються в ЄС, найефективнішими та можливими до практичного застосування в українській економіці можна вважати інструменти міжбюджетних взаємовідносин. До основних із них належать: розподіл окремих видів податків між різними рівнями влади; пайова участь різних рівнів влади в розподілі доходів від окремих видів податків; використання різними рівнями влади спільної бази оподаткування й участь у розподілі окремих податків на основі власних ставок оподаткування; система загальних і спеціальних трансфертів. Вищевказані інструменти міжбюджетних взаємовідносин у тій чи іншій модифікації або поєднанні характерні майже для всіх економічно розвинутих країн зарубіжжя [4, с. 685].

Досвід фінансування місцевих органів в Німеччині показує, як шляхом проведення децентралізації забезпечено розподіл функцій між різними рівнями влади. Аналіз даних свідчить про те, що значну вагу у процесах прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку територій покладено на рівень суб'єктів федерації і місцевий рівень. Достатньо широкий спектр повноважень територіальних громад, які фінансово спроможні вирішувати всі нагальні питання соціальної, освітньої сфери самостійно [6, с. 146]. Проте в Україні повноваження місцевих органів влади, відповідальність за забезпеченнячасних бюджетних витрат, яку вони на себе беруть, не завжди підкріплюється достатніми фінансовими ресурсами.

Позитивний досвід фінансування територіальних одиниць Польської Республіки та законодавче закріплення їх правового становища та фінансових аспектів їх діяльності визначено в основному законі країни. Конституції Польської Республіки визначає, що: «Одиницям територіального самоврядування забезпечується участь у публічних доходах відповідно до виконуваних ними завдань. Доходами одиниць територіального самоврядування є їх власні доходи, а також загальні субвенції і цільові дотації з бюджету держави. Джерела доходів одиниць територіального самоврядування визначаються законом. Зміни обсягу завдань і компетенції одиниць територіального самоврядування проводяться одночасно з відповідними змінами у розподілі публічних доходів» [7]. Тобто основний закон держави закріплює основи фінансового забезпечення територіальних одиниць. Відзначимо, що в Конституції Польської Республіки визначено, що за діяльністю одиниць територіального самоврядування здійснюється нагляд щодо її законності. Органами, що здійснюють нагляд за діяльністю одиниць територіального самоврядування, є Голова Ради Міністрів і воеводи, а у сфері фінансових питань – регіональні рахункові палати [7]. Основним законом визначаються контролюючі суб'єкти, і окремо – в сфері фінансових питань. Такий підхід є доцільним, адже дотримання фінансової дисципліни, правильне використання коштів є основним завданням держави.

Порівнюючи вищевказаний нормативний акт з положеннями Конституції України [8], випливає, щов України, на відміну від Польщі, функція контролю покладена на самі територіальні органи, а це, як показує практика, часто призводить до не цільового використання бюджетних коштів.

Розглядаючи питання децентралізації та її значення для розвитку регіонів, можна навести приклад заходів, які були здійснені урядом Польщі у напрямку децентралізації. Такі дії сприяли зростанню державних інвестицій, розвитку малого бізнесу та громадянського суспільства на рівні адміністративно-територіальних одиниць, що, у свою чергу, позитивно вплинуло на умови життя для членів територіальних громад і призвело до їх суттєвого поліпшення. Також позитивним досвідом у Польщі є приділення неабиякої уваги реструктуризації депресивних регіонів, у яких розташовані застарілі промислові підприємства. Іншим інструментом підтримки сталого розвитку регіонів є також створення спеціальних економічних зон, завдяки яким залучено багато іноземних інвестицій у регіони [9, с. 515].

Можемо аргументувати думку про те, що в Україні перший етап реформи децентралізації тривав з 2014 по 2018 рр. За цей час вже сформований і діє основний пакет нового законодавства, впроваджуються першочергові законодавчі ініціативи. Законами про внесення змін до Бюджетного та Податкового кодексів України введено в дію норми, завдяки яким місцеві бюджети за останні роки зросли на 165,4 млрд грн: з 68,6 млрд у 2014 до 234 млрд грн в 2018 р., про що свідчать дані офіційних звітів органів державної влади. Проте це лише перший етап, децентралізація триває і передбачається введення в дію нової нормативно-правової

бази та інших змін, які стосуються покращення фінансування соціально-економічного розвитку регіонів та місцевого самоврядування.

Сьогодні спостерігається оновлення та розширення нормативно-правової бази регулювання розвитку регіонів в Україні. Так, у 2016 р. було ухвалено зміни до Бюджетного кодексу України [10] стосовно формування бюджетів об'єднаних територіальних громад. Слід відзначити й ухвалення 8 лютого 2017 р. Кабінетом Міністрів України Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2021 рр. [11] та 24 травня 2017 р. – Плану заходів з реалізації цієї стратегії, які мають непересічне значення для розвитку регіонів [12]. Зокрема, стратегією визначено нову чітку систему документів розвитку країни та регіонів. У цій системі встановлено необхідність взаємного узгодження стратегій розвитку регіонів і середньострокових бюджетних декларацій. У такий спосіб має забезпечуватися наявність достатньої кількості коштів для фінансування розвитку регіонів і громад, їх ефективне витрачання. Цей документ є прогресивним кроком на шляху до забезпечення фінансової стабільності, а головне – прогнозованості розвитку територіальних громад. Тим не менш слід зазначити, що схвалені законодавчі акти у сфері регулювання регіонального розвитку можуть лише опосередковано впливати на розвиток регіонів. Так, очікувалося, що позитивний вплив цей документ матиме приблизно через два роки, а саме у формі збільшення обсягів будівництва, збільшення рівня зайнятості, зростання обсягу капітальних інвестицій, покращення інших соціально-економічних показників. Але нині такого покращення не спостерігається. Про це свідчить стан регіонів держави та рівень їх розвитку. Саме тому важливим є не лише прийняття правових норм, а й їх виконання, їх результативність.

Одним із інструментів стимулювання регіонального розвитку в зарубіжних державах є транскордонне співробітництво між регіонами. У ЄС цей вид співробітництва є окремим важливим напрямом розвитку регіонального самоуправління. Ця концепція стала результатом розвитку попередніх підходів до співробітництва, які передбачали переважно лиш співпрацю прикордонних регіонів [2, с. 64–65].

Порівнюючи законодавство України та ЄС стосовно транскордонного співробітництва, можемо зазначити, що відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво» під транскордонним співробітництвом розуміється: «спільні дії, спрямовані на встановлення і поглиблення економічних, соціальних, наукових, технологічних, екологічних, культурних і інших відносин між суб'єктами й учасниками таких відносин в Україні і відповідними суб'єктами й учасниками таких відносин із сусідніх держав у межах компетенції, визначеної їх національним законодавством». Метою транскордонного співробітництва є створення сприятливих умов для ефективної та взаємовигідної співпраці суб'єктів та учасників транскордонного співробітництва України, підвищення соціально-економічного розвитку регіонів України та рівня життя населення [13].

Учасниками такого співробітництва є юридичні та фізичні особи, громадські об'єднання. Для здійснення

такого співробітництва укладається угода між територіальними громадами, їх представницькими органами та їх об'єднаннями, місцевими органами виконавчої влади України та відповідними органами влади сусідніх держав у межах своєї компетенції, встановленої чинним законодавством України, яка регламентує правові, організаційні, економічні та інші аспекти цього співробітництва. [13].

У європейських правових актах транскордонне співробітництво трактується дещо інакше, а саме як спільні дії в контексті розвитку добросусідських відносин між територіальними громадами або органами влади, які здійснюють свої функції в межах місцевості або регіону і визначаються як такі внутрішнім законодавством відповідної держави [14, с. 8–9].

Підвищення ефективності використання фінансів регіону, повинно ґрунтуватися на використанні різноманітних інструментів регіонального розвитку, які б забезпечували зацікавленість органів державної та регіональної влади, а також місцевого самоврядування у зростанні власної дохідної бази, пошуку нових джерел її наповнення. Також необхідним є посилення контролю за використанням коштів, які направлені на відповідні регіональні програми чи розвиток окремих територій.

Висновки. Аналіз зарубіжного досвіду та реалій фінансування регіонів в Україні свідчить про необхідність удосконалення самостійності територіальних органів влади у вирішенні фінансових питань місцевого значення; врахування невикористаного потенціалу для розвитку кожного регіону держави, а не лише реагування на вже наявні проблеми; покращення стратегій і програм регіонального розвитку, які співвідносилися б із можливостями фінансового забезпечення для їх реалізації. Основним завданням для нашої держави наразі є не лише прийняття нормативної бази, а її забезпечення, реалізація та належне виконання, адже норми права закріплюють значну кількість інструментів регіонального розвитку, але ці інструменти не виконують своєї функції на практиці. Впровадження нового законодавства, внесення різноманітних змін повинно ґрунтуватися на досвіді інших держав, які цей шлях вже пройшли і досягли позитивних результатів.

Підсумовуючи вищезазначене, аргументуємо позицію щодо необхідності:

- 1) здійснення правового регулювання фінансування розвитку регіонів на основі принципів, що закріплені в законодавстві, а також закріплення окремої категорії принципів правового регулювання фінансування регіонів, які включатимуть загальні принципи фінансування та спеціальні принципи, що конкретизовано відповідно до специфіки фінансування регіонів;
- 2) забезпечення децентралізації, а також її належного правового закріплення, задля покращення фінансового становища регіонів;
- 3) збільшення самостійності регіонів та органів місцевої влади у вирішенні основних економічних і соціальних питань, зменшення залежності від центральних органів влади у вирішенні завдань місцевого значення;
- 4) використання досвіду інших держав у сфері контролю за витрачанням коштів, які знаходяться в розпорядженні регіональних органів влади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Роль В.Ф., Сергієнко В.В., Попова С.М. Фінансове право : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 392 с.
2. Бориславська О.М., Заверуха І.Б., Захарченко Е.М. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи для України. Україна. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO. Київ : ТОВ «Софія». 2012. 128 с.
3. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05 лютого 2015 р. № 156-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015 р. № 18. С. 9. Ст. 470.
4. Пігуль Н.Г., Люта О.В. Зарубіжний досвід проведення децентралізаційних реформ. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 684–688.
5. Фінанси зарубіжних країн: навчальний посібник / Кізима Т.О., Кравчук Н.Я., Горин В.П. та ін. ; за ред. О.П. Кириленко. Тернопіль : Економічна думка, 2013. 287 с.

6. Сухарська Л.В. Правове регулювання фінансового забезпечення розвитку територіальних громад в Україні в умовах бюджетної децентралізації. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2016. Вип. 3 (30). С. 144–151.
7. Конституція Польської Республіки: (з передмовою Володимира Шаповала) / авт. перекл. В.М. Шаповала. Київ : Москаленко О.М., 2018. 84 с.
8. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. *Офіційний вісник України*. 2010. № 72/1. С. 15. Ст. 2598.
9. Гнатенко А.І. Зарубіжний досвід державного регулювання розвитку регіонів країн центральної та східної Європи. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 4 (39). С. 512–519.
10. Бюджетний кодекс України : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. *Офіційний вісник України*. 2010. № 59. С. 9. Ст. 2047.
11. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 08 лютого 2017 р. № 142-р. *Офіційний вісник України*. 2017. № 23. С. 61. Ст. 659.
12. Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 рр. : Розпорядження Кабінету Міністрів України 24 травня 2017 р. № 415-р. *Урядовий кур'єр*. 2017. № 115.
13. Про транскордонне співробітництво : Закон України від 24 червня 2004 р. №1861-IV / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 2004 р. № 45. С. 1829. Ст. 499.
14. Артьомов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України : монографія. Ужгород : Ліра. Серія «Євроінтеграція: український вимір». Вип. 13. 2009. 520 с.